

**ИНТЕРВЈУ: ЈАСМИНА ВАСОВИЋ, председница
Врховног касационог суда**

Фото Н. Марјановић

Очекујем да судије буду храбре

Александра Пејтровић

На функцију првог човека односно прве жене српског правосудља ступила је 16. априла на свечаној седници Врховног касационог суда (ВКС). После предлога Високог савета судства (ВСС) и подршке свих колега у највишем суду, Народна скупштина изабрала је Јасмину Васовић за председницу ВКС на мандат од пет година. У том периоду биће и на челу Високог савета судства. После полагања заклетве, послала је прву поруку судијама и јавности са скупштинске говорнице, а први интервју дала је за „Политику”.

страна 15

ИНТЕРВЈУ: ЈАСМИНА ВАСОВИЋ, председница Врховног касационог суда

Од судија очекујем храброст

Са прве стране

Као кандидат за председника највишег суда, добили сте једногласну подршку опште седнице, то значи свих 40 судија ВКС. Шта ова подршка значи за вас и ваш будући рад на овој функцији?

Поновоји оно што сам већ рекла у Народној скupštini, подршка опште седнице ВКС-а ми даје легитимитет да будем на овој функцији и то је за мене био најважнији део процеса избора.

Део јавности инсистирао је на томе да других кандидата није било. Међутим, у блиској прошлости је такође било таквих примера, а имали smo и случај да је за председника ВКС изабран кандидат са најмањим гласовима из опште седнице, у односу на остале кандидате. Како бисте то прокоментаришали?

Приметићете да тај део јавности ниједног момента није поставио питање правим особама, а то су судије Врховног касационог суда који суједини по закону овлашћени да конкуришу. Упркос томе, мислим да је тај део јавности и без постављеног питања добио најбољи одговор, а то је управо једногласна подршка опште седнице ВКС-а. Долади и да сам у суду од 1998. године и да су, док сам била судија Првог општинског суда у Београду, председници бирили три пута, при чему су сва гројица биле једини кандидати, затим је Виши суд у Београду, у време док сам била судија тог суда, имао једног вршиоца функције и једног председника, који је такође био једини кандидат, у Апелационом суду у Београду је ситуација била иста, и на крају, и пре избора је Врховни касациони суд 2013. имао само једног кандидата за председника суда. Остало ми је наравно све познато, али не бих да коментаришем.

Ваша прва порука судијама, када сте у скupштини положили заклетву, била је да морате озбиљно да схватите одговорност судијске функције, којој они дају моћ и углес својим знањем, понашањем и системом вредности. Колико сте видаволни квалитетом судија у Србији?

Не бих могла да одговорим уопште. Када погледате годишњи извештај о раду судова у Републици Србији за 2020. видећете да он указује на изузетне резултате судова који су решили 2.013.829 предмета у ванредним условима, изазваним пандемијом која је 2019. године почела. Према показатељима Европ-

фото Н. Марјановић

виле, Врховни касациони суд је још 2018. године урадио озбиљну анализу првог, ралитог текста амандмана на Устав Републике Србије и то најавио је да је уређење озбиљно да се оправда највећим делом изложеним људским права и слободама. Након тога је уследила израда нацрта амандмана Министарства правде, као и прве мишљење Венецијанске комисије са препорукама, да би затим биле израђене још две верзије нацрта, једна у септембру, а друга у октобру 2018., назовимо је финална верзија, која је од Венецијанске комисије дошла потврду усаглашености. Како су при изради финалне верзије узећи у обзир, сем препорука ове комисије, и нека од изложенih мишљења и сугестија представника струке, она садржи низ добрих решења, али имајући у виду да истовремено остатак предлога и закључака струке није имплементиран у финалну верзију, сматрам да би најпре амандмана на Устав Републике Србије поново требало да буде враћен у процедуру, те да би ви-

сакојој ситуацији. Према том мишљењу бити судија значи бити храбар, тако да очекујем од судија храброст и у том погледу.

Имајући у виду да се често у јавности проплачи констатација да је Врховни касациони суд донео одлуку да је неки суд или судија предкрио закон, шта тачно значи када Врховни касациони суд констатује да је неки нижестепени суд својом одлуком повредио закон?

Кршење закона од стране судије је предвиђено као посебно кривично дело и то је сасвим друга тема од оне када је одлука Врховног касационог суда констатовано да је одлукама низестепених судова повређен закон. Наime, када је закон повређен у корист окривљеног Врховни касациони суд је као суд ванредног правног дела ограничен законом на декларативну констатацију те повреде, али то не значи незаконит рад суда или судије, већ како је и наведено, повреда закона. Жалбени суд нема такво законско ограничење већ има могућност да усвоји жалбу и пресуду укине, али такође у својој одлуци наводи да је повређен закон, у корист или на штету окривљеног. Врховни касациони суд је као суд ванредног правног дела ограничен законом на декларативну констатацију те повреде, али то не значи незаконит рад суда или судије, већ како је и наведено, повреда закона.

Судијски посао је јаван, али јавност доживају је суд као затворену институцију. Са једне стране имамо адвокате и јавне личности које бомбардују медије свима изјавама док је поступак у току, а са друге стране судије не могу да говоре о својим предметима и сматрају да ће све речи у образложењу одлуке, које често и не стиче до јавности. Да ли би отворенији став судства доприносио већем поверењу и поштовању судија?

Судске одлуке су обавезне за све и не могу бити предмет вансудске контроле, њих може преинспитивати само надлежни суд у законом прописаном поступку. Истовремено, јавно и доступно судство, ако се ови термини правилно протумаче, један је од основних предуслова да грађани стекну поверење у правосуђе. Унаређење транспарентности не може се остварити само добро и законито образложеним пресудама, већ се мора радити и на промовисању рада судова кроз медије. Из тих разлога је Високи суд судства усвојио Ко-муникациону стратегију 2018–2022. која је још на снази и која је свакако полазна основа за деловање судова у том правцу.

“

Нацрт уставних амандмана треба да буде враћен у процедуру, а важни предлози струке требало би да буду усвојени. – Неопходно је да судије доприносе очувању угледа и достојанства, а мора се промовисати и рад судова кроз медије

ске комисије за ефикасносту у правосуђу Света Европе – СЕПЕХ-а визиљиво је повећање ефикасности у савладавању прилика и времену потребном за решавање предмета. Са друге стране, није све убрзоји и не може се све подвести под статистику. Јер поред ефикасног обављања посла неопходно је да судије континуирано усавршавају своје знање и вештине потребне за стручно и одговорно обављање функције, као и да свим поступцима и у суду и увиду развијају стандард понашања који доприносе очувању угледа и достојанства суда и судија.

Изабрани сте за председника ВКС у тренутку када је поново покренуто питање уставних амандмана у области правосуђа. Да ли ћете као председник највишег суда, а такође и судије овог суда, имати утицај на могуће измене амандмана или сматрате да је садашњи предлог добар?

Како што сам већ раније у разговору пред Високим саветом судства изја-

жен предлози струке требало да буду усвојени.

Будући да сте на челу и Високог савета судства, како гледате на начин рада овог тела? Да ли планирате неке промене у том погледу? Високи савет судства дужан је да ради у складу са Законом о Високом савету судства којим је уређен положај, надлежности организације и начин рада овог тела, док су Пословником о раду Високог савета судства ближе уређене организације и начин рада ВСС-а, као и друга питања која су од значаја за рад овог тела, па с тога нема места креативности.

ВСС је 15. априла усвојио измене Пословника о раду, које се односе на поступање у случајевима недозвољеног утицаја на рад судија и судова. Какво је ваше мишљење о храбrosti судија да пријаве притиске на њихов рад?

Храброст је једна од основних врли-на која треба да краси сваког судију у